

מערך למנחה - בית מדרש-

מחנכים למנהיגות

יעדים

1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש: (סביב איזו שאלה רצינו להפך איזונים...)

- האם ניתן באמת לחנך למנהיגות?
- האם אנו כמחנכים מסוגלים להכיל ולאפשר תופעות של התרסה וחוסר משמעת (במידה מסוימת) אצל חניכים, כחלק מהתהליך של חינוך למנהיגות?

2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- תיקון הלב – העצמה
- תיקון עולם – המעבר משורד למנהיג

3. ערכים נוספים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- דיאלוג- החשיבות שבלאפשר דיאלוג, גם כשהגבולות לכאורה ברורים.
- עוגנים בעתיד- כישורי חיים (קבלת החלטות, חשיבה ביקורתית).

4. ההישג הנדרש:

רגש- הצוות יבחן את עמדתו האישית בשאלה עד כמה הוא באמת מאמין ביכולות המנהיגות וההובלה של החניכים? עד כמה רואים בהם באמת מנהיגים לעתיד?

עמדה- הצוות יבחן "ויפרק" את מושג המנהיגות על מנת לבדוק היכן הוא עומד מול המשימה. התנהגות - חשיבה יישומית על התנהגות מחנכים בשגרה סביב גילויי התנגדות וסרבנות של חניכים. עד כמה מאפשרים אותם (בצורה מושכלת) לצורך פיתוח כישורי מנהיגות? עד כמה מעבירים אחריות לחניכים באופן כללי?

מתווה בית המדרש [הצעה]

טריגר פתיחה

- סבב אסוציאטיבי למילה "מנהיגות"- מהי התכונה המרכזית או החשובה בעיניך?

לימוד:

- מקור מס' 1- מחקר מ'דמרקר'
 - הצפת השאלה- לכאורה, לפי תוצאות המחקר, תכונות מנהיגותיות הן בעיקרן גנטיות. מכאן- האם ניתן בכלל לחנך למנהיגות?
 - אולי זו מטרה "גדולה" מדי, ואנו רק גורמים לתסכול אצל חלק מהחניכים והצוות? הרי רוב החניכים לא יהיו באמת מנהיגים!?

- אולי זה נכון רק לגבי חלק מהחניכים?
- בשלב זה ניתן להפנות את הדיון לכיוון השאלה- על איזו מנהיגות אנו בעצם מדברים?
 - האם מנהיגות "אישית", בשונה ממנהיגות "הרואית" או "חברתית" גם נחשבת מנהיגות?
 - האם ניתן להסתפק במנהיגות כזו במסגרת קהילת חינוך?
- מקור מס' 2- חינוך למנהיגות/יעקב חייט
 - קריאה של הקטע ותגובות פתוחות.
- מקור מס' 3- אברהם אבינו
 - הצפת השאלה לגבי מנהיגות "שלילית" (לכאורה)- האם יש דבר כזה בכלל?
 - מה עמדתנו לגבי סוג כזה של מנהיגות?
 - מה אנו יכולים ללמוד מהתנהגותו של הקב"ה בסיטואציה המוזכרת בסוגיה של מנהיגות?
 - כיצד מצטיירת דמותו של אברהם לפי הקטע?
 - האם היא מזכירה לכם חניכים מסוימים?
- מקורות מס' 4 ו-5- גדעון ויפתח
 - מבוא קצר- סקירה קצרה של תקופת השופטים- תקופה בה "אין מלך בישראל", ו"איש הישר בעיניו יעשה". תקופה בה צומחים מנהיגים מקומיים על רקע חוסר במנהיגות מרכזית.
 - הקטע על גדעון- השאלה המרכזית- "לך בכוחך זה"- על איזה כוח מדובר?
 - אילו תכונות מנהיגותיות ניתן למצוא אצל גדעון? (אי קבלת המציאות, "מרדנות", הליכה נגד הזרם, יצירתיות (חובט חיטים בגת), ספקנות, חשיבה ביקורתית ועוד).
 - לגבי יפתח- מה מאפיין את דמותו? (ננסה להציף את העובדה שמדובר בדמות דחוייה, מובדלת, שרק בעת צרה הכירו בה).
 - האם קורה לנו ביומיום שאנו "משתמשים" בחניכים מסוימים כמנהיגים לצורך השעה ואז זונחים אותם? מה עובר לחניכים כאלו בראש? מה ניתן לעשות כדי לספק לחניכים חווייה מתמשכת שאנו סומכים עליהם?
- קטע מס' 6- מחקר מארה"ב (קרל פרטמן, ג'זפין ואן לינדן)
 - קריאה משותפת של הקטע ומילות סיכום לבית המדרש-

מהלימוד המשותף ראינו שגם אם בתכונת המנהיגות ישנם חלקים מולדים, הרי שישנם דברים רבים אותם ניתן לעשות כדי לעודד את החניכים לפתח אותה, במיוחד בהקשר של נטילת אחריות על חייהם ובחירותיהם. ראינו שמנהיגות מתאפיינת לפעמים במרדנות ובאי הליכה עם הזרם ומוטלת עלינו החובה לזהות ולאפשר תהליכים אלו, והכל בתהליך של דיאלוג, הקשבה והחזרת האחריות לחניכים עצמם. השאלה הגדולה שאנו לוקחים איתנו למחשבה היא כיצד עושים זאת? כיצד מטפחים את הקהילה כסביבה המטפחת ומעודדת מנהיגות?